

Міжнародний семінар з обміну результатами
"Сонячна енергія для низькоуглецевого сталого способу життя
в сільських громадах Вірменії - Солак, Айгаване та Малишка"

*"Solar Energy for Low-Carbon Sustainable Lifestyles in Solak, Aygavan and Malishka
Rural Communities of Armenia"
International Workshop*

*10-11 вересня 2018 року,
Єреван, Республіка Вірменія*

Ростислав Мусій
ВФХГК ІнФОВ НАН України
79060, вул. Наукова 3а, Львів
Тел./Факс: 38-0322-635 174
e-mail: rostyslav_musiy@ukr.net

За ініціативи громадської організації "Вірменські жінки за здоров'я та здорове середовище" (АВННН) 10-11 вересня 2018 року у залі "Наірі" готелю "Ані Плаза" (Єреван, Республіка Вірменія) було організовано міжнародний семінар, присвячений використанню відновлюваних джерел енергії та захисту навколишнього середовища. Захід було організовано в рамках проекту "Сонячна енергія для низького вмісту вуглецю та сталого життя в сільських громадах Вірменії Солак, Айгаван та Малишка". Він фінансується через Трастовий фонд 10 "YFP", заснований ЮНЕП. (**"Solar Energy for Low-Carbon Sustainable Lifestyles in Solak, Aygavan and Malishka Rural Communities of Armenia". It is funded through the 10YFP Trust Fund established by UNEP**). Проект був обраний в результаті відкритого конкурсу до Трастового 10-річного фонду підтримки сталого розвитку та програми освіти за фінансової підтримки уряду Японії.

У семінарі взяли участь експерти з Японії, Чилі, України, Білорусі, Грузії, Вірменії, а також представники міністерств та відомств, громадянського суспільства, бізнесу, цільових громад та засобів масової інформації.

На даний семінар був запрошений к.х.н., с.н. с. Відділення фізико-хімії горючих копалин Інституту фізико-органічної хімії і вуглехімії ім. Л. М. Литвиненка НАН України Ростислав Мусій, експерт і волонтер Всеукраїнської екологічної громадської організації ВЕГО «МАМА-86» (Яремче, Івано-Франківська обл.). Він представив доповідь про **Досвід використання сонячної енергії в Україні**. В ній зазначалось, що у

нашій установі розробляється селективне покриття та конструюються, виготовляються, впроваджуються різні модифікації сонячних теплових повітряних колекторів на його основі. А тісна співпраця з громадськими організаціями, такими як ВЕГО «МАМА-86», дає можливість написання і виграшу грантів. В результаті такої співпраці нами уже встановлено понад 20 сонячних пристроїв на соціальних об'єктах Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської областей України.

Ростислав Мусій висловив сподівання, що ефективна співпраця українських установ з вірменськими організаціями у сфері зеленої енергетики сприятиме охороні природи та клімату нашої планети.

Голова громадської організації **АВННЕ Олена Манвелян (Вірменія)** згадувала в своїй промові, що деякі країни повністю рухаються до використання альтернативних джерел енергії, таких як енергія сонця, вітру, води та біогазу. У деяких регіонах виробництво "зеленої" енергії перевищує традиційні обсяги виробництва енергії. Вірменія, яка має близько 300 сонячних днів на рік, повинна займати місце серед країн, які віддають перевагу використанню "зеленої" енергії.

Менеджер з досліджень Інституту глобальних екологічних стратегій (IGES) **Ацуші Ватабе (Японія)** висловив задоволення від реалізації проекту. Він зазначив, що реалізований проект АВННЕ щодо альтернативної сонячної енергії є відмінною моделлю не тільки для Вірменії, а й для всього світу для сприяння стабільному способу життя. Семінар - це чудова можливість переглянути досягнуті та засвоєні результати та вивчити шляхи подальшого розвитку.

Під час семінару **експерти представили** досвід, накопичений їх країнами в галузі альтернативної енергетики.

Марсело Матус (Чилі), заступник директора Енергетичного центру в Університеті Чилі, поділився досвідом використання геотермальної енергії для просування моделі сталого виробництва в сільській місцевості в Чилі.

Експерт з **Білорусі Дзимитрій Бурьонкін** зазначив, що в Білорусі існує хороший досвід співпраці громадської організації та місцевої влади Браславського регіону з підготовки до стратегій районів для досягнення кліматичної нейтральності.

Під час семінару, експерт АWHHE, **Нарик Григорян (Вірменія)** представила уроки, отримані в результаті діяльності, що здійснюються в рамках проекту. Вона підкреслила, що проект сприяє поліпшенню чотирьох аспектів сталого розвитку: екологічних, соціальних, економічних та культурних.

11 вересня була організована поїздка до села Солак Котайкської області, де -

- відбулась зустріч з місцевою адміністрацією;
- відвідування дитячого садка Солак, де встановлений сонячний водонагрівач згідно виконаному проекту вірменською організацією АWHHE;
- відбулась поїздка в жіночий ресурсний центр "Солак", де був проведений стислий орієнтаційний тренінг з традицій висушування фруктів у Вірменії та запропонована інтеграція сучасних сушарних установок для сушки фруктів у традиційні практики.

Наприкінці семінару були представлені результати групової роботи та розроблені відповідні рекомендації. **Ростислав Мусій** висловив наміри про подання спільних проектів з представниками вищезазначених країн. Адже на даний час сонячна енергія є одним з найважливіших напрямків розвитку економіки. Це вважається дуже привабливим сектором для бізнесу, де інвестиції за короткий час повертаються.

Прикладом може служити Вірменія, яка донедавна навіть не розглядалася як країна можливостей для розвитку бізнесу. А після виконання таких профінансованих зарубіжними організаціями проектів, в результаті яких було встановлено декілька десятків сонячних пристроїв на соціальних об'єктах, у Вірменії відкрились десятки компаній, які займаються сонячною енергією. Експерти вважають, що найближчими роками Вірменія може стати регіональним лідером у сфері використання сонячної

енергії. Швидке відшкодування витрат та низькі ризики роблять цей сектор надзвичайно привабливим для інвестицій, а надлишок сонячних ресурсів збільшує доступність цих технологій.

" СОЛНЦЕ - ЛЮДЯМ "

Р. Й. Мусій